

Ministerie van Financiën
T.a.v. de Staatssecretaris van Financiën
de heer mr. drs. F.H.H. Weekers
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum
31 mei 2013

Behandeld door
mw. drs. O.M. Menger /
mr. L.Y. Gramsbergen

Ons kenmerk
Besluit
Proceskostenvergoedin
g/OM/26.05.2013
Uw kenmerk

Onderwerp
Reactie Deloitte op het voorstel besluit betreffende de
proceskostenvergoeding in bestuursrechtelijke zaken op het terrein
van de Wet waardering onroerende zaken (Besluit proceskosten
WOZ-zaken)

Zeer geachte heer Weekers,

Hiermee maken wij gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het voorstel besluit
betreffende de proceskostenvergoeding in bestuursrechtelijke zaken op het terrein van de Wet
waardering onroerende zaken (Besluit proceskosten WOZ-zaken).

Samenvatting reactie

- a) Wij achten het voorstel in strijd met de geldende leer van de onrechtmatige overheidsdaad en de daarvoor te vergoeden proceskosten.
- b) Het voorstel dupeert belanghebbenden.
- c) Het puntensysteem van het huidige Besluit proceskostenvergoeding gaat uit van het belang van de zaak. Door het toekennen van 'vaste' punten voor de verschillende soorten WOZ-objecten wordt dit uitgangspunt ten onrechte verlaten.
- d) De formulering van het voorstel roept meer vragen op dan het duidelijkheid biedt, waardoor wij vrezen voor een toename van het aantal procedures.
- e) Mogelijke strijd met artikel 1 van het Protocol van de EVRM.

Inleiding

Het voorstel wordt met name ingegeven door een toename van het aantal bezwaar- en beroepschriften dat wordt ingediend door bureaus die op basis van no cure no pay opereren. De toelichting op het voorstel geeft aan dat de werkwijze van de no cure no pay bureaus leidt tot onnodige juridisering en hogere uitvoeringskosten bij gemeenten.

Wij hebben de nodige bedenkingen bij de uitwerking van onderhavig besluit. De eventuele proceskostenvergoeding kan een rol spelen in de kosten/baten analyse van de belanghebbende om wel of geen bezwaar- en/of beroepsprocedure aan te gaan. Onderhavig voorstel leidt wellicht tot een vermindering van het aantal (juridische) procedures, maar leidt daarmee tevens tot het in stand houden van meer onrechtmatige besluiten.

Risico op toename onrechtmatige besluiten

In het voorstel besluit wordt een aantal belangrijke elementen onbesproken gelaten. Zo heeft Minister Plasterk van het ministerie van Binnenlandse Zaken & Koninkrijksrelaties het afgelopen jaar moeten constateren dat 70 gemeenten de waardering en vaststelling van de WOZ-waarden onvoldoende op orde hebben. Dit leidt tot (een grotere kans op) onjuiste beschikkingen.

Een proceskostenvergoeding is pas aan de orde als het oorspronkelijke besluit in bezwaar of beroep wordt herzien. De belanghebbende is in die gevallen terecht in bezwaar en/of beroep gegaan. Of gemachtigde nu op basis van no-cure-no-pay werkt of niet, de oorspronkelijke beschikking is onjuist beoordeeld. Als een WOZ-waarde te hoog is vastgesteld is er sprake van een onrechtmatige overheidsdaad jegens belanghebbende, die voor rekening van de gemeente komt. Wij verwijzen hiervoor naar onder andere Hof Den Bosch, 16 maart 2005, LJN: AT1787. In de Wet kosten bestuurlijke voorprocedures (Stb. 2002, 55) heeft de wetgever aangegeven dat een vergoedingsplicht bestaat voor die gevallen waarin het bestreden besluit wegens onrechtmatigheid wordt herroepen en deze onrechtmatigheid aan het bestuursorgaan is te wijten. Met het voorstel wordt afgeweken van bovengenoemd beginsel. Hiermee worden belanghebbenden gestraft voor hun, zo blijkt achteraf, terecht gedane inzet om hun gelijk te behalen. Het is dan ook onredelijk en niet billijk de proceskosten van de belanghebbende te beperken. Er dient veeleer een grotere inspanningsverplichting moeten bestaan aan gemeentezijde om de professionaliteit, inzet en accuraatheid omtrent de te nemen beschikkingen te intensiveren en te verbeteren.

Het voorstel kan belanghebbenden er toe doen besluiten om een vermeende onjuiste beschikking niet aan te vechten. Reeds onder het huidige besluit doet de proceskostenvergoeding vaak onvoldoende recht aan de daadwerkelijk gemaakte kosten. In onze praktijk leidt dit in een aantal gevallen nu al tot een terughoudendheid tegen het in bezwaar c.q beroep treden tegen de opgelegde WOZ-beschikking ondanks dat er een gerede twijfel bestaat over de juistheid van de WOZ-waarde. Dit komt de juistheid van de door gemeenten afgegeven en nog af te geven beschikkingen niet ten goede inclusief alle op de WOZ-beschikking (mede) gebaseerde heffingen, zoals OZB, watersysteemheffingen, wegenheffing, inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en erfbelasting. Welk aantal naar verwachting nog wordt uitgebreid (te denken valt aan de Verhuurderheffing).

Door de attitude van een aantal gemeenten kan in onvoldoende mate een inhoudelijke taxatie technische discussie worden gevoerd in vooroverleg dan wel in de heroverwegingsfase. Ervaring leert dat aanpassingen in onjuist gehanteerde objectkenmerken veelal worden gedaan. Anders is

het als het gaat om de gehanteerde taxatietechnische uitgangspunten, zoals de correcties voor verschillen tussen de gehanteerde vergelijkingsobjecten, huurwaarden, kapitalisatiefactoren, grondwaarden, technische, functionele en overige correcties. Een aantal van deze gemeenten, zo menen wij, laten het bewust aankomen op bezwaar- en beroepsprocedures. (Ter illustratie kan dienen de uitspraak van Rechtbank Amsterdam, 24 januari 2013, LJN: BY9583).

Belanghebbenden die niet onderlegd zijn in de WOZ-waarderingsmethodieken zijn vaak niet goed geëquipeerd om met succes een bezwaar- en/of beroepsprocedure inzake hun WOZ-object te voeren. Vanwege een gebrek aan kennis van de WOZ-waarderingsmethodieken of juridische kennis schakelen zij hiervoor soms de nodige expertise in. Volgens vaste jurisprudentie staat een belanghebbende in zijn recht een gemachtigde of taxateur in te schakelen om zijn gelijk te behalen. De inzet van deze juridische en specifieke deskundigheid kan leiden tot een vermindering van de WOZ-waarde van het object.

Forfaitaire bedragen en uren taxatietechnische waardering

Hoewel dit voorstel duidelijkheid beoogt te brengen en in zekere zin ook pragmatisme, is de formulering van diverse artikelen uit het voorstel (o.a. artikelen 3 tot en met 7) van zodanige aard dat deze tot verdere onduidelijkheid zal leiden en mede hierdoor, zo vrezen wij, ook tot meer juridische procedures.

Het voorstel lijkt ervan uit te gaan dat het waarderen van een WOZ-waarde en de daarover te voeren procedure een zogezegd 'simpele klus' is, waar gereduceerde tarieven tegenover moeten staan (artikel 7). Hiermee wordt zowel de juridische als de specifieke taxatietechnische deskundigheid ernstig te kort, zo niet geweld aan gedaan. In onze adviespraktijk wordt in de fee stelling geen onderscheid gemaakt tussen de werkzaamheden voor lokale heffingen en werkzaamheden voor bijvoorbeeld de rijksbelastingen.

De WOZ-waarde van een 'eenvoudig' object in bezwaar aangepast te krijgen, kan op veel weerstand stuiten bij gemeenten indien dit impact heeft op het door de gemeente ook voor andere objecten gehanteerde waarderingstelsel. Daarnaast kan een mogelijk op het eerste gezicht eenvoudig object feitelijk zeer lastig te waarderen zijn wegens ontbreken van geschikte markt cijfers. Het voorstel lijkt dergelijke situaties geheel niet te onderkennen.

Ook wordt de impact (het belang) van de WOZ-beschikking op de heffingen (zie hiervoor) geheel over het hoofd gezien. Dit belang is afhankelijk van de algehele belastingpositie van belanghebbende. Dit dient meegenomen worden in de afweging van het belang van een zaak. Dit is op grond van het huidige voorstel niet mogelijk.

Commentaar op enkele specifieke artikelen

Voor de in artikel 3 van het voorstel opgenomen tarieven voor specifieke deskundigheid, is aangesloten bij de tarieven die de Richtlijn hanteert (gepubliceerd Staatscourant 2012, 26 039).

Hierbij dient evenwel het volgende in ogenschouw te worden genomen:

-de Richtlijn gaat uit van tarieven van vóór de aanpassing van het Besluit van 20 december 2012 tot wijziging van het Besluit Proceskosten bestuursrecht in verband met indexering van de bedragen en toevoeging van enkele proceshandelingen. Een indexering met inachtneming van het Besluit van 20 december 2012 lijkt derhalve op zijn plaats.

- er wordt onvoldoende aangegeven of en op welke wijze in de toekomst een verdere indexatie zal worden toegepast.

In het voorstel wordt de proceskostenvergoeding aangepast met betrekking tot WOZ-beschikkingen en de aanslagen OZB. Andere heffingen die eveneens op de aanslag gemeentelijke heffingen vermeldt staan, worden niet meegenomen in deze proceskostenvergoeding. Voor deze overige heffingen (bv. BIZ, Rioolheffing) lijkt aangesloten te worden bij de het reguliere besluit proceskostenvergoeding. Niet duidelijk is hoe omgegaan dient te worden met de samenloop van dergelijke procedures.

In artikel 3 tot en met 7 van het voorstel wordt getracht een standaardisering aan te brengen in de proceskostenvergoeding voor juridische ondersteuning alsmede specifieke deskundigheid. Deze artikelen houden onvoldoende rekening met de diversiteit van de verschillende WOZ-objecten (binnen categorie woningen, courante niet-woningen en incurante niet-woningen). Deze mate van diversiteit vereisen ook verschillende tijdsinvesteringen, omvang van de werkzaamheden en hoogwaardige expertise.

In artikel 6 wordt vastgelegd dat de proceskostenvergoeding voor specifieke deskundigheid alleen wordt vastgesteld indien er een relevante bijdrage is geleverd aan de (hoor)zitting. Onvoldoende gespecificeerd is wat als een relevante bijdrage dient te worden beschouwd. Daarnaast achten wij dit artikel als principieel onjuist. Immers op voorhand is niet duidelijk of een taxateur tijdens de (hoor)zitting een (aanvullende) relevante bijdrage levert of kan leveren. Dit is afhankelijk van het verloop van de (hoor)zitting, de aanvullende vragen van de gemeenten omtrent de taxatie etc.

Mogelijke herintroductie Fierensmarge?

In artikel 8 van het voorstel wordt bepaald dat geen proceskostenvergoeding wordt toegekend indien er sprake is van afwijking 'in beperkte mate' (de WOZ-paradox zoals benoemd in de nota van toelichting). In fiscale jurisprudentie wordt een andere invulling gegeven aan het begrip 'in beperkte mate' (met het begrip meer dan beperkte mate wordt ten minste 10% genoemd).

In het arrest van 22 oktober 2010 heeft de Hoge Raad (Hoge Raad, 22 oktober 2010, nr 08/02324, LJN: BL1943) artikel 26a Wet WOZ (de zogenaamde Fierens marge) buiten werking gesteld omdat deze in strijd met artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM wordt geacht. In de toelichting op het concept besluit wordt aangegeven dat het procederen tegen een gering

waardeverschil niet wordt beperkt, waardoor er niet in strijd met het arrest van de Hoge Raad van 22 oktober 2010 wordt gehandeld, echter er wordt wel besloten geen proceskostenvergoeding meer toe te kennen indien de afwijking van de WOZ-waarde in beperkte mate is. Dit kunnen wij niet rijmen met genoemd arrest. De onrechtmatigheid van het besluit staat immers bij aanpassing WOZ-waarde (hoe beperkt deze aanpassing in waarde ook is) vast.

Het voorstel ziet op uitsluiting van de proceskostenvergoeding op zowel de juridische bijstand als de specifieke deskundigheidsbijstand (artikel 1a en b Besluit Proceskosten bestuursrecht). Door het uitsluiten van een proceskostenvergoeding, sluiten wij niet uit dat ook in deze situatie wel degelijk sprake is van een schending van artikel 1 Eerste Protocol bij het EVRM. Graag geven wij een voorbeeld ter illustratie. Stel een woningbouwcorporatie heeft 5.000 wooneenheden. In een specifieke groep zitten 500 woningen met een gemiddelde WOZ-waarde van € 100.000. Voor alle objecten binnen deze groep wordt de WOZ-waarde met 3% verlaagd. Dit betekent een totale waardevermindering van € 1.500.000. Gelet op de formulering van artikel 8 is dit geen afwijking in beperkte mate van de WOZ-waarde en zou geen proceskostenvergoeding worden toegekend. Graag vernemen wij nog een toelichting hoe deze complexe materie wordt gezien.

Conclusie

- a) Wij achten het voorstel in strijd met de geldende leer van de onrechtmatige overheidsdaad en de daarvoor te vergoeden proceskosten.
- b) Het voorstel dupeert belanghebbenden.
- c) Het puntensysteem van het huidige Besluit proceskostenvergoeding gaat uit van het belang van de zaak. Door het toekennen van 'vaste' punten voor de verschillende soorten WOZ-objecten wordt dit uitgangspunt ten onrechte verlaten.
- d) De formulering van het voorstel roept meer vragen op dan het duidelijkheid biedt, waardoor wij vrezen voor een toename van het aantal procedures.
- e) Artikel 8 van het voorstel is mogelijk in strijd met artikel 1 van het Protocol van de EVRM.

6

31 mei 2013

Wij adviseren u derhalve uw voorstel te heroverwegen. Wij verzoeken u het voorstel niet in te voeren met het oog op de aanwezige juridische risico's en het creëren van verdere onduidelijkheid.

Met vriendelijke groet,

Deloitte Belastingadviseurs B.V.
Adviesgroep WOZ & Lokale Heffingen

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke at the bottom.

mw. mr. L.Y. Gramsbergen / mw. drs. O.M.
Menger